

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 „ . . . 10 „
1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Gorškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštaih zvez“. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v 1. nadst. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v 1. nadst. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Balkanska vojna in Srbija.

(Dalje.)

Nikdo ni mogel biti zadovoljen s programom reform, ki so bile določene v Münzstegu, ker je iz njih, po nekem zlem duhu, izključena oblast nad največjo anarhijo na Balkanskem polotoku, oblast nad Staro Srbijo. Ali tudi te neznatne reforme so bile po proglašenju ustave v Turčiji popolnoma uničene. Naposled, Srbija je zadnja leta, po nasvetu velevlasti in po svoji volji, vodila turško-otomansko politiko v nadi, da jej bo tako mogoče poboljšati stanje svojih sorojakov ter priti do Dunavsko-jadranske železnice, ki bi bila tudi Turčiji v korist. Šlo se je preko občutkov radi nasilstev v Turčiji in pazljivo se je opustil vsak korak, ki bi ne bil v duhu te politike. Dopusčeno je bilo skozi Srbijo orožje in municija, katero je Turčija nabavljala v Nemčiji in Avstriji pa če tudi to ni bilo priključno zbog simpatij in zvez, katere imamo v Italiji. Kako malo so želele balkanske države vojno s Turčijo, se vidi tudi po tem, ker niso porabile tako ugodne prilike, kakoršna je bila italijansko-turška vojna, čeprav je bila zveza med krščanskimi balkanskimi državami sklenjena že v februarju tega leta.

Videč, da velevlasti ne morejo izvršiti 23 člena berlinske pogodbe, so balkanske države same pripravile predlog o reformah, po katerih bi se moral zagotoviti minimum človeškega prava za njihove sorojake in oni minimum reda, ki je potreben za ekonomsko razvijanje. Predložile so formiranje oblastnih avtonomij v Evropski Turčiji z izrecnim jamstvom za sigurnost krščanskega prebivalstva. Kajti reforme, katere bi Turki izvrševali v Evropski Turčiji, so popolnoma brez smisla. Mi smo prepričani o tem iz bogatihkušenj: Turčija je verska država, država Korana in pod onimi oblastmi, kjer žive mešano muslimani in kristjani, kakor v Evropski Turčiji, ne more biti enakosti in človeškega prava za

kristjane. Ustava nič ne pomaga. Ko je čula to težnjo balkanskih držav, je Turčija proglasila mobilizacijo. Med to mobilizacijo in ono balkanskih držav je preteklo pet dni in velevlasti niso mogle v tem času nasvetovati Turčiji, naj odredi demobilizacijo. Koliko je bila potrebna mobilizacija zavernih balkanskih držav, se vidi tudi po tem, da so Turki prednapovedjo vojne od strani balkanskih držav prišli z vojsko pred Mrdar in Ristovac v Srbiji in istotako v Bulgarijo. V tem času je rastlo narodno razpoloženje za vojno v balkanskih državah in došlo do kritične točke. Niso ga mogli dalje ustavljati niti najzmernejši in najmirosljubnejši balkanski državniki, kakoršni so brez dvoma Pašić, Gešov in Venizelos. Ako bi se ne bili udali narodni struji, nastale bi bile zle posledice za vladajoče in za vlade balkanske.

Vojna je torej pričela avtomatično. Ni jo bilo mogoče več ustavljati.

Ni treba, postavljati prognozo o izidu vojne, še manj o transakcijah, ki pridejo po vojni. Ali ako bo izid vojne dovoljen za zavezne balkanske države, vedo te, da po vojni, na nje, v vojni izčrpane, čakajo nekatere izmed vlasti, da izvršijo nad nje presijo radi svojih interesov. To velja zlasti za Srbijo, ki ima že omenjeni težki geografski položaj.

II.

Na kako oblast v Turčiji se vežejo interesi Srbije? Kaki so ti interesi, katere hoče doseči Srbija s to vojno?

Predno na ta vprašanja odgovorimo, je potrebno to pribiti. **Kjerkoli se govori o interesih Srbije, treba pod temi razumeti tudi interese Črnogore,** ker ti dve srbski državi imata iste naloge in iste interese in je v tem pogledu med njima dosežen popoln sporazum.

(Pride še.)

Vojna na Balkanu.

Strašna bitka med Bulgari in Turki pri Cataldži. — Bulgari so baje z dinamičtom razstrelili vodovod Carigrada. — Bitolj vzeli Srbi?

Situacija.

Bila se je strašna bitka pri Cataldži. Po tej zmagi so Bulgari pred vratmi Carigrada. — Odrin se brani dalje, toda pričakuje se vzetje Odrina od strani Bulgarov vsaki čas. — Srbi prodirajo proti jugu, zavzeli so Kičevo in Kočjo in kakor se poročajo, tudi Bitolj. — Grki so pred Salonom in prodirajo proti Janini. — Skader je obkoljen okoli in okoli. Vrš se bombardiranje Skadra, ki se mora udati prej ali slej.

O bitki pri Lile Burgas in Čortu.

Vojni dopisnik angleškega lista »Daily Chronicle« je opisal to znamenito bitko. Iz njegovega opisa posnemamo:

Levo krilo, obstoječe iz četrtega korra, je bilo v Baba Eski, na zapadnih višinah Lile Burgasa. Linija je segala do Bunar Hisarja, kjer je stal drugi kor pod Nazim-pašo, na skrajni desnici pri Vizi je stal tretji kor pod Muktar-pašo. Pri Lile Burgasu je bil prvi kor. Četrti kor je že v torek na skrajni levici prišel v boj s sovražnikom. Turki so zasedli višine zapadno od Lile Burgasa. Bulgari so, podpirani od svoje artilerije, prodirali naprej in pogнали Turke v smeri proti Lile Burgasu. Tekom cele bitke se je izkazalo, da je bila bolgarska artilerija veliko močnejša od turške. Turška artilerija nikakor ni bila kos smrtonosnemu bolgarskemu ognju in se je počasi umaknila nazaj. Mnogi topničarji so bili mrtvi, veliko konj ubitih, tako da je morala artilerija mnogo topov ostaviti na bojišču. — Bulgari so z velikansko silo drli naprej in konečno pregnali Turke iz Lile Burgasa. Prebivalci so k sreči že

poprej pobegnili iz mesta. Ko so Bulgari prisilili turško artilerijo, da je utihnila, je bolgarska pehota mesto naskočila z bajoneti in je tudi takoj vzela. Večji del turške posadke se je že umaknil, dočim je bil ostanek vjet kot miši v pasti. Četrti kor se je vkljub temu, da vojaki dva dni niso ničesar zavžili, branil obupno. Skoro vsi vojaki do zadnjega so poginili v boju. Bulgari so nato prodirali vzhodno proti železniški postaji, ki je oddaljena 6 kilometrov od Lile Burgasa. Tu so naleteli na nepričakovan odpor, ki jih je zadržal dve uri, dokler se ni kavalerijska divizija pod Salih-pašo in Ferid-pašo umaknila v divjem neredu.

Lile Burgas leži v dolini, ki je krog in krog obdana od gričev in holmov. Ko so se Bulgari približali železniški postaji, jih je sprejel strašen turški ogenj iz brzostrelnih topov, ki so bili postavljeni na višinah za postajo. Med Bulgari je nastala strana zmešnjava, ki se je še povečala, ko je pridrla turška kavalerija in se kakor klin zasadila med bolgarske pozicije. Bulgari so se obrnili. Turška kavalerija jih je na begu skoro popolnoma podočila. Turki so vsled tega uspeha dobili strašen pogum in so drveli naprej, naravnost v žrelo bolgarskih topov in strojnih pušk. Kavalerija se je bulgarskim topovom tako zelo približala, da v par minutah ni bilo o njej ne duha ne sluha. Le malokateremu se je posrečilo uiti. Slični prizori so se odigrali drug za drugim. Bulgari so si opomogli in spraviili naprej svojo težko artilerijo. Preživeče turške čete so v največji naglici bežale proti postaji Lile Burgas. Beg so silno otežkočili sigurni streli bolgarske artilerije. Le malo se jih je rešilo na soseščne višine. Ko so se Bulgari približali Lile Burgasu, je turška artilerija, ki je bila skrita za mestom, otvorila grozovito kanonado, ki je mesto skoro docela uničila. Kroglje so kar deževali na mesto. Bulgari, katerih ni zadela kroglja, so večidel poginili pod razvalinami mesta.

Toda tudi bolgarska artilerija med tem ni mirovala. Vrhovni turški poveljnik Nazim-paša je sledil bitki iz višin Sakiz Köi, vzhodno od Lile Burgasa. Ko je videl poraženo turško artilerijo in infanterijo, se je njegovo lice zmrščilo.

ČUDAK.

Poljsko spisala Eliza Orzeszkova.

Prevel Stanko Svetina.

(Dalje.)

Na veliko moje začudenje je bil odgovor na moje vprašanje veselo šepetanje in pritajen smeh pri nekaterih mizicah.

»To je, prosim, zelo zabavna historija,« se je slednjič oglašil in skušal pridržati smeh oni kancelist z rumeno poltjo in z jezimi očmi, tisti, ki se je zdelo, da najbolj sovraži Činjskega in mu najbolj zavida pristradane zaklade.

»Pst, gospod Vincencij!« je zašepetal mladenič, ki je sedel poleg Leona. »Gospod Vincencij bi vse obesil na veliki zvon,« je menil gosposki sinček Leon, po čegar izrazu se je lahko sodilo, da se je smatral danes med tovariši za načelnika in zmagačca.

»No, povejte vse gospodu Rolickemu, kako je bilo, da si morda ne bi mislil, da se je zgodilo bogve kaj!« je rekel predstojnik pisarne, dvignil je rdečo glavo in se blaženo smehljajal nad papirji.

Gospod Vincencij se ni dal dvakrat prositi. Obrisal je skrbno pero, popihljal s papirja zrnca sipe, in mi je med pretrganim smehom pripovedoval, da tiči v gospodu Leonu pravi vrag, zakaj nihče si ne zna izmisliti in speljati tako šalo kakor on. Gospod Leon je torej sklenil prestrašiti Činjskega, zbral je dva taka kakor je on sam in se je prikradel po polnoči na dvorišče hišice, kjer stanuje Činjski, odprli so tiho stranice okenca in so delali, kakor bi hoteli zlesti skozi okno.

Činjski je še sedel in pisal, toda ko je zaslišal šum za oknom, je skočil prestrašen pokonci, planil h kovčku in je sedel nanj. Gospod Leon je spremenil glas in je rekel za oknom: »Denar ali življenje!« Činjski se ni ganil s svojega mesta. Oči so mu osteklele in z rokama je objemal kovček. Nato so začeli fantje loputati z oknom, dokler ni pridrla nadnje iz kuhinje velika Marijana.

Tu je bilo pripovedovanje razveseljenega kancelista prekinjeno z izbruhom smeha. Celo predstojniku pisarne se je zdelo to tako smešno, da se je držal za boke.

»Sedaj se šele začne prava tragedija...« je vzkliknil pisar z apatičnim

obrazom in z lenimi kretnjami, »Marija Herodijada — in lasje gospoda Leona.«

»Pst, ne segajte mu v besedo! Govorite naprej, Vincencij, govorite naprej!«

»Konec venča delo!« je vzkliknil Vincencij in je tlesnil z rokama ob koleno. »Marijana je kakor furija priskočila k oknu in je nekoga pošteno pogladila po lasih s svojo krasno ročico.«

»Ni res! ni res!« je kričal mladi tovariš gospoda Leona. »Nobenega izmed nas ni dobila. Vsi smo zbežali!«

»Zbežali smo ob pravem času!«

»Toda ta skopuh se je jako prestrašil. Porok sem, da se mu še sedaj ježijo lasje.«

»Gotovo ste mu prišli daleč pod kožo, ker ni prišel v pisarno.«

»Sramuje se!«

»Mrzlico je dobil od strahu.«

»Kolikor jaz pomnim, ni bil Činjski v pisarni samo enkrat, od tega bo že nekaj let, tačas mu je Jan Liski — ali se ga še spominjate? — odrezal polovico plašča. Nobenemu ni rekel niti besedice, tretji dan pa je prišel v novem plašču, v tem, ki ga nosi doslej.«

Pripovedovanje o razposajeni šali gospoda Leona in smeh, ki je spremljal

to pripovedovanje, sem poslušal ves razdražen.

»Čudim se,« sem rekel tiho predstojniku pisarne, »kako morete dovoliti svojim tovarišem in podložnim podobne izgrede napram starejšemu človeku, od dela utrujenemu, ki ne stori nikomur nič zalega.«

»Ampak, prosim vas, gospod!« je odgovorilo veselo človeče brez zadrege, »mladi ljudje se radi kratkočasijo in smejejo. Slednjič pa priznavam, da bi napravil svoje korake, ko bi šlo za kaknega drugega, toda tega čudaka in skopuha malo postrašiti, ni greh.«

Približal sem se k mizi, za katero je sedel gospod Leon s tovariši svojega ponočnega izleta in sem rekel s priličnim poudarkom, da sta lahko slišala tudi gospod Vincencij in njegov apatični tovariš:

»Neljubo mi je, da vam moram to povedati, toda nikakor ne morem pohvaliti vašega nastopa napram Činjskemu. Inam ga rad in sem z njim v prijateljskih stikih; kdorkoli mu torej stori v bodoče kako neprijetnost, bo imel z menoj opraviti.«

»Toda, prosim, gospod...« se je hotel Leon upreti, toda ko se je srečal z mojim pogledom, je zardel, povsili glavo in umolknil.

Sele ko je napočela noč, so se Turki lahko malo odpočili in so bili varni vsaj pred topovskimi kroglicami, granatami in srpanji. Vojaki so bili potrebni hrane in spanja. Toda ničesar ni bilo jesti, spanje pa so onemogočili junaški Bulgari. Mrtveci in ranjenci so ležali na kupe.

Levo turško krilo je prebilo noč od torka na sredo v strašnem mrazu in velikem gladu. V sredo so Bulgari svojo silo zopet koncentrirali proti turškemu levemu krilu, posebno proti levemu delu centra. Turška artilerija je le slabo odgovarjala, ker ni mogla dobiti nove municije. Neprestano so se morali Turki umikati. Dopoldne se je moral prvi kor, ki se je držal severovzhodno od Lile Burgasa, umakniti proti vzhodu. Drugi kor pri Bunar Hisarju je prosil za pomoč in municijo. Abdulah-paša ni mogel ničesar ukreniti. Proti večeru je bil že trdno prepričan, da je strašna katastrofa neizogibna. Pozno na večer je še ukazal diviziji, ki je tvorila jedro desnega krila, naj se na vsak način drži, a dobil je odgovor, da je to nemogoče. Ob 10. uri zvečer je dobil obvestilo, da so Bulgari predrli turško linijo na skrajnem levem krilu. Ko je sprejel to žalostno novico, je bil v Sakiz Köi in ravno glodal neke stare skorje, prvo hrano, katero je zavžil tekom celega dne. Vojaki so se pričeli na svojo roko umikati. Vpili so, da se radi silnega glada ne morejo bojevati naprej. Abdulah-paša je skušal bežečo armado ustaviti s kavalerijo, toda vse zaman. Begunci so potegnili s seboj tudi kavalerijo. Tu je Abdulah-paša uvidel, da je levo krilo izgubljeno in je dal ukaz, naj se umakne. Sam je brez plašča in klobuka pustil generalni štab na cedilu in z dvema spremljevalcema pobegnil v Karisdiran, 16 kilometrov jugovzhodno od dosedanjega glavnega tabora, da zadrži vsaj centrum. Toda vojaki so za njegov odhod kmalu zvedeli in to je postalo usodopolno. V četrtek, torej tretji dan bitke, ob tretji uri zjutraj, je levo krilo zvedelo, da je Abdulah-paša zbežal. Neki vojak je na mestu ustrelil v zrak in zaklical: Bulgari prihajajo. V trenutku je nastala strašna panika, ki se je spremenila v divji beg.

Tako se je končala ta grozovita bitka, ki nima primere v zgodovini, s popolnim porazom turške armade. Turške izgube so veličanske, a tudi bulgarske zelo velike.

Kičevo in Kočje.

Belgrad, 6. — Iz Skoplja se poroča uradno, da je srbska armada zasedla Kičevo in Kočje ter nadaljuje pohod v smeri proti Djakovu, od Prilepa marširajo Srbi proti jugu. Djakovo so tudi že zavzeli Srbi.

Nazim paša v Hadekeni.

Nazim paša je prenesel glavno taborišče v Hadekeni, ker se je turška armada morala umakniti do Čitakdže.

21.000 ranjencev.

Po poslednjih bojih pri Lile Burgasu in Vizi so bile v Carigradu obveščene bolnišnice, naj se pripravijo, da sprejmejo 21.000 ranjencev.

Dosedaj je bilo v Carigradu ranjencev 15.000. Že sedaj je vse polno ranjencev, kam še z novimi?

Bitoj se je udal Srbom.

Rim: »Tribuna« poroča iz Belgrada: Bitoj se je danes 6. t. m. ob 2. pop. udal Srbom.

Uradno isti dan vest še ni bila potrjena.

Bulgari razstrelili carigradski vodovod.

Iz Belgrada je prišla na Dunaj vest, da so Bulgari prišli do Sv. Štefana za hrbtom Turkov ter so z dinamitom razstrelili vodovod Carigrada.

Turške zgube pri Lile Burgasu.

Sofija: V petdnevih bojih pri Lile Burgasu in Bunar Hisaru so zaplenili Bulgari 37 baterij brzostrelnih topov ter ujeli 2000 Turkov. Turki so imeli mrtvih in ranjenih 25.000.

Bulgari so zaplenili 4 lokomotive in 243 vagonov.

Odrin poplavljen.

Ferdinandovo: Bulgarske čete so zavarile dolnje korito reke Marice, ki teče ob Odrinu. Marica se je razlila in poplavlila mesto. Padec Odrina se pričakuje v kratkem času.

Solun pozvan, naj se uda.

Atene: Grški prestolonaslednik Konstantin je poslal poveljniku Soluna nasevet, naj se uda, da se tako prepreči prelivanje krvi, ker je gotovo, da se mesto ne bo moglo držati dlje časa.

Pred Solunom je 50.000 moč zavezne vojske.

Velika bitka pri Čataldži.

Med Čorlu in Serajem se je bil enel hud dolg boj. Turki so tekli do Čataldže tam so bili strahovito poraženi; imajo še hujše izgube nego pri Lile Burgasu.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Avstrijski prestolni govor. — Naš cesar je v Budimpešti pri sprejemu delegacij nagovoril delegate, rekoč med drugim: Odkar ste se delegaciji zadnjič sestali, so na balkanskem polotoku nastopili resni vojni zapletitaji, kateri nam nalagajo povečano pozornost. Z ozirom na to, da bi se vsled konfliktov mogli tangirati znatni interesi monarhije, je nujno želeli, da se v bližnjem Orientu kmalu vrnejo redne politične in komercialne razmere. Moja vlada bo pripravljena v sporazumu z zavezniškima kabinetoma v pripravnem trenutku se udeležiti akcije velesil, mereče na vpostavljenje miru.

Berchtoldov ekspezo. — Vselej zunanega odseka avstrijske delegacije je podal naš zunanji minister svoj ekspezo, v katerem je rekel glede Balkana: Zelo resno so se razvile razmere na Balkanu. Vrše se tozadevna posvetovanja med velesilami, da bi se požar, ki je nastal, čimprej pogasil. Dosedanji uspehi vojne so prinesli balkanskim državam velike uspehe, uspehe, pod uplivi katerih so pristo razširile svoje prvotne cilje. Dočim so balkanske države prvotno zahtevale le uvedbo administrativnih reform, ki naj bi zboljšale življenske in eksistencijske pogoje soplemenjakov v osmanskem ozemlju, zahtevajo sedaj zavezniški mnogo več, kar ni več združljivo z integriteto Turčije.

Za našo politiko, ki ni pod vplivom nikakih ekspanzijskih tendenc, mora biti merodajno le, da potrebo za ohranitev miru združimo z našo največjo dolžnostjo, da obvarujemo interese monarhije pred vsako škodo.

Uverjen sem, je rekel minister, da moremo to storiti, ne da bi prišli v konflikt z opravičenimi interesi drugih. Pripravljeni smo upoštevati položaj, ki je nastal vsled zmaga balkanskih držav, ter tako ustvariti podlago za nadaljno prijateljsko razmerje kistim. Po drugi strani pa imamo tudi pravico zahtevati, da pri novi ureditvi stvari ne bodo trpeli škode legitimni interesi monarhije. Potem pa je pohvalil Rumunijo, kako da je nam prijateljska ter da morajo pri novi ureditvi Balkana priti do polnega upoštevanja njene zahteve! — Zahteve Rumunije! Balkanske združene države pravijo, da jej ne gre nič in imajo prav. Značilno pa, da se tako ostentativno Berchtold zavzema za Rumunijo. — Rumunija in Albanija naj bi menda služile v bodoče za — nemir na Balkanu!

Protj Srbom. — »Fremdenblatt«, officiozno glasilo zunanjega ministerstva, je priobčil članek, v katerem sicer mora priznati junaštvo Balkancev in spremeniene razmere, ali obrača se proti Srbom, češ, da kar so dosegli sedaj, je že dovolj — v Albanijo pa ne smejo. Članek nekako grozi, češ, vi Srbi, če sedaj ne odnehate — boste imeli opraviti z Avstrijo! Ljudje, ki pišejo take reči, ne vedo, da imajo Srbi svoje zgodovinske pravice tudi na Albaniji. »Fremdenblatt« kliče: Albanija Albancem! in to piše avstrijski list, ki ve, koliko narodov je v Avstriji. Samo Bog ne daj, če bi Srbija dobila kakęga Nersba za državljana. — Berchtold pomaga Avstriji, da bo še bolj sovražena na Balkanu kot je sedaj.

Avstrijska križarka pred Carigradom. — Z Dunaja: Križarka »Admiral Spaun« je dobila radiotelegrafski ukaz, naj se napoti pred Carigrad.

Inozemstvo.

Angleški minister Grey o Balkanu. — Grey je, poprašan od poslanca Kinga glede balkanskih razmer, rekel, da noče nihče balkanskim državam tajiti pravice, da one določijo pogoje, pod katerimi hočejo skleniti mir. Jaz ne verjamem, da bi velesile svojih nazorov ne prilagodile toku faktičnih dogodkov. Glede posredovanja je rekel, da je pač težko posredovati, dokler ne zahtevata tega obe vojskujoči se stranki. — In kako govori naš Berchtold?

»Temps« napada Avstrijo, ki noče formulirati jasno svojih zahtev glede Balkana, ter pravi, da ako Avstrija nastopi proti balkanskim zvezji, bo imela proti sebi: Rusijo, Anglijo in Francijo.

Francoska vabi Rumunijo na konferenco. — Francoski ministerski predsednik Poincaré je naročil francoskemu poslaniku v Bukarešti, naj sporoči rumunski vladi, da želi Francoska, da se udeleži Rumunija evropske konference. — Turčija pa zahteva sedaj od Rumunije, da naj bi pograbila za orožje in šla v boj v pomoč Turkom!

Turčija je zopet prosila posredovanje pri Franciji, naj jej pomaga, da se sklene mir. Poincaré je odgovoril, da na noben način ne more pritisniti na Balkance ter da treba za posredovanje soglasja s strani Bulgarije, Srbije, Grške, Črnogore in Turčije. Dokler tega ni, ne bo posredovanja.

Tudi kralja že imajo za Albanijo! — Kakor poročajo, je dorečen med Italijo in Avstrijo glede Balkana popoln sporazum. Lancira se misel, postaviti za kralja Albancem vojvoda Abruzskega. Italija bi radi tega živo podpirala težnje Avstro-Ogrske glede Balkana.

Darovi.

Odbor kolosarskega društva »Danica« v Gorici je zložil 6. t. m. v gostilni g. Jožefa Birs, Corte Caravaggio, za srbski ruđeči križ 10 kron. Denar se je izročilo upravnistvu »Soče«.

Neimenovani K 8.

Za Črnogorski ruđeči križ so zložili rodoljubi v Selu, p. Črnice, K 70.10. Zivelj!

Ko se je vršil ples na Brdih 22. m. m., so darovali domači fantje 5 K in g. Simončič 2 K družbi sv. C. in M., za kar se tudi zahvaljuje.

Domače vesti.

P. n. naročnikom. — Današnji številki smo priložili položnice, po katerih naj nam izvolijo poslati naročnino vsi oni naročniki, ki so jo še dolžni ali celo ali dve tretjini ali eno tretjino — drugi, ki so že plačali letošnje naročnino, naj shranijo položnico za uplačilo naročnine za prihodnje leto. Naročnina je zabeležena na čelu lista.

Odbor »Goriške Slovenske Mladine« vabi člane in prijatelje društva na skupni setanek, ki se bode vršil v petek ob 8^{1/2} uri zvečer v kavarni »Central« v I. nadstropju.

Na dnevnem redu je posvetovanje o nabiranju prispevkov za »Ruđeči križ« jugoslovanskih držav.

Pričakujemo obilne udeležbe. Odbor. Ali za »Avstrijski Ruđeči križ« ali za »Ruđeči križ slov. balkanskih držav«.

Čujemo, da nekatere občine nabirajo prispevke ter jih hočejo oddati okrajnemu glavarstvu. Ta denar pride v roke Avstr. Ruđečega križa, ki podpira Balkance in Turke. — Kdor pa daruje za »Ruđeči križ« slovenskih balkanskih držav, tega prispevek pride v korist le balkanskim trpečim Slovanom. — Toliko v pojasnilo nekaterim, ki še ne vedo, da bodo vedeli, kam gre denar, nabran od Avstr. Ruđečega križa in od Ruđečega križa slov. balkanskih držav!

Jugoslovansko vprašanje je v štadiju najvišje akutnosti. Zunanjo stran tega vprašanja so rešile bratske armade na Balkanu; tem važnejši postaja za nas notranjepolitični razvoj v Avstro-Ogrski. Središče tega razvoja je na Hrvatskem. Ondi je sedaj, kakor poroča Čuvaj, mir,

le da kdo vstrelj nanj od časa do časa. In čemu Čuvaj in ves sistem? Odgovoril bo na to vprašanje ob roki zgodovinskega razvoja v soboto v Trgovskem Domu r. j. vseuč. profesor dr. Ferdo pl. Šišić, odlični znanstvenik, v svojem predavanju o hrvatsko-ogrskih odnosih.

Zanimanje za sobotno predavanje je splošno, saj je predmet velekakualen in je zanimiva tudi oseba g. predavatelja, ljubega zagrebškega gosta, ki je znan po svojem političnem nastopu v peštanskem saboru. Prosimo obile udeležbe v soboto!

Imenovanje. — Notranje ministerstvo je imenovalo računskega revidentna Petra Čenčurja za računskega svetnika v računskem oddelku na namestništvu v Trstu.

Pogreb ponesrečenega aviatika nadporočnika Karola Petrovičca v Gorici se je vršil danes popoldne ob 3. Na parah je ležal v vojaški bolnišnici. Sprevod se je vil od tam čez Placeto, skozi Semenšček in Gosposko ulico, čez Koren na Gorišček in od tam na kolodvor. Sprevod je bil impozanten, ker se je izvršil z vojaškimi častmi, ki presegajo pritičnost nadporočniku. Pri pogrebu je svirala vojaška godba, vencev je bilo 2 voza, katerima je sledila krsta. Za krsto je stopalo častništvo, pred krsto duhovnik v uniformi s križem v roki.

Pri pogrebu je bil feldmaršallajtnant Kusmanek, poveljnik 28. divizije kot zastopnik poveljnika III. zbora ekselence barona Leithnerja. Položil je na krsto vence. Dalje feldmaršallajtnant Schleier, poveljnik zbora aviatikov z deputacijo 10 oficirjev z Dunaja, z vencem, 2 zastopnika vojnega ministerstva, z vencem, deputacija z vseh postaj tega zbora, tudi z vencem, tukajšnji vojaški višji dostojanstveniki, oficirji vseh branž, podčastniki, moštvo. — Po vseh ulicah, kjer se je vil pogreb, je bilo polno občinstva. — Pogreba se je udeležil tudi nam. svetnik Rehke in župan Bombig.

Zveza županov in podžupanov na Krasu sklicuje za nedeljo, t. j. 10. t. m. ob 3. uri pop. v Dutovlje (v prostore g. Al. Tavčarja) vse ude Trgovsko-obrtne zadruge goriške (spadajoče k pol. okraju sezanskemu) na pogovor: »Obramba pretečenih zlih posledic«. Ako bi se iz oddaljenih krajev ne mogli morda udeležiti vsi prizadeti, naj pošljejo vsaj zastopnika na shod. Tačasni predsednik: Jos. Vran.

Trije mestni uslužbenci odpušteni. — V soboto smo poročali, da so bili na pritisk namestništva odpušteni iz službe na tukajšnjem magistratu trije uslužbenci. Ti so: uradnika Quaini in Lovisoni ter obhodbnik Jug. Odpušteni so, ker so dajali duška svojim irredentovskim težnjam baje tostran in onostran meje.

Za bolgarske, črnogorske in srbske ranjence je darovala Kolinska tovarna kavnihi primesi znatno vsoto 500 K, h kateri je prispevala tovarna v Ljubljani 300 K, centrala v Pragi ter tovarni v Kolinu in Prostějovu pa po 100 K. Kolinska tovarna zasluži za svoj dar toplo priznanje in vsakemu njene izdelke priporočamo.

Hujskanje na štrajk, gonja na orožnike. — 24 letni Jos. Legiša in 34 letni Srečko Kos sta delala v Trziču ter bila odpuščena. Na to sta nagovarjala druge delavce k štrajku. Prišli so orožniki in Legiša je bil aretiran. Na to pa je Kos hujskal množico, ki se je med tem nabrala, na orožnike. Kos je potegnil tudi nož iz žepa. Aretirani Legiša in Kos sta hotela razorožiti orožnike. To je bilo 12. oktobra. Tako glasi obtožnica. Legiša je obsojen na 14 dni zapore, Kos pa na 6 tednov ječe; temu se odšteje 23 dni preiskovalnega zapore; prvi pa je že prestal kazensko preiskovalnim zaporom.

Nesreča pri delu. — 30 letni Evgen Baša iz Renč, zidar, je padel pri delu v Gorici kakih 7 m globoko. Polomljenega in pobitega nesrečnika so prenesli v bolnišnico. Njegovo stanje je obupno.

»Esperanto« se učijo v Gorici Lahi. V ta namen imajo društvo »Unione Esperantista Friulana«. Sedaj so najeli tudi nekoga predavatelja o »esperantu«. V nedeljo namreč jim bo predaval o »esperantu« jeziku neki dr. Ohtet. — Naj se rajši učijo, kar je Lahov, svoj materni jezik laščino, ker velika večina jih ne zna drugega kot zmešani goriški furlansko-laski dialekt.

Občni zbor »Slov. Čitalnice« v Gorici se bo vršil 17. novembra t. l. ob 10. uri predp. v društvenih prostorih s sporedom: a) Poročilo odbora in preglednikov; b) volitve; c) slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje izredni občni zbor brez oziroma na število prisotnih članov.

Javno nasilstvo. — Viktor Sosou iz Trsta je zakrivil v Gradežu dne 4. avgusta letos javno nasilstvo. Zopredstavlja se redanju, ko ga je hotel aretirati in pljunil mu je v obraz. Priče so potrdile obtožbo, obtoženec pa je rekel, da ne ve nič, ker je bil pijan. Sosou je obsojen na 2 meseca težke ječe z enim postom in trdim ležiščem.

Razpisano je mesto jetniškega čuvaja v kaznilnici v Kopru. Prošnje je podati na ravnateljstvo kaznilnice v Kopru do 25. t. m.

Žaljenje veličanstva — zopet od strani regniklov seveda! — Pred sodnijo sta bila klicana Jos. Biasotti, delavec v Gorici, in njegova žena Marija, oba iz Italije, obtožena, da sta zagrešila javno na Solkanski cesti in v navzočnosti več oseb v septembru letos žaljenje veličanstva. Razprava je bila preložena, da se zasliši še neka nova priča. Obtoženca izjavljata, da nista zagrešila tega, česar ju dolži obtožnica. Pri nadaljevanju sta zagotavljala svojo nedolžnost oba obtoženca in bila oproščena. Drž. pravdnik je naznanil ničnostno pritožbo.

Po stopnicah je padel ponoči v Krmini neki 76 letni I. Katarin. Našli so mrtvega.

Velik lov na zajce je bil te dni okoli Krmina. Neki Billia je povabil razno gospodo, tudi iz Italije; ustrelili so 155 zajcev.

Književnost.

Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. — Sestavila dr. Jakob Sket, c. kr. vladni svetnik in Štefan Podboj, c. kr. profesor. Ker nam je dozdaj manjkalo priprave slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček, je odločila tiskarna Družba sv. Mohorja, da ga ona izda. Letos je izšel »Slovenisches Sprach- und Übungsbuch« v novi izdaji in slovarček v tej knjigi, ki je v tej izdaji popolnoma predelan in razširjen, je bil za ponatis še enkrat pregledan, deloma popolnjen, nemško-slovenski del pa bistveno razširjen. Na novo pridejan je seznam osebnih in zemljepisnih imen, tako da ima slovarček dosti nad 12.000 slovenskih in nemških izrazov. Da pa vkljub precejšnjemu obsegu (416 strani) knjižica ne bo preveč debela, je tiskarna oskrbela primeren papir in tanko, a jako trpežno vez. Sužila bo tudi slovenskim dijakom, zlasti ob meji. Tržna cena slovarčka znaša v prti vezan K 2.40. — Zalega tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Iz Tolmina. — (Dražba lova.) Dne 16. novembra 1912. ob 10. uri dopoldne se odda pri c. kr. okr. glavarstvu v Tolmini za ostalo zakupno dobo t. j. do 30. aprila 1913 v zakup lov davčne občine Podbrdo. Vsklicna cena 65 K. Pogoje se lahko vpregleda pri navedenem uradu.

Iz komenskega okraja.

Iz Svetega pri Komnu. — Dne 5. t. m. je sklical naš a pardon komenski župan — shod. Komenski občinarji so dali njemu in »njegovim« dvanajsterim starešinam nezaupnico, ker so osrečili našo občino z 10 častnimi občani. Nezaupnico je podpisalo nad 3/4 gospodarjev komenske občine. To je morda dovolj, da bi g. župan Vinko Jazbec in z njim njegovi starešini se odpovedali časti, biti občinski možje. A oni namesto, da bi napravili kot premagan pes, ki stisne rep med noge, in se odpovedali županstvu, se še nekako s tem držijo in grozijo onim, ki so podpisali nezaupnico s — tožbo. Nazaj k stvar! Torej Vi g. Vinko Jazbec, župan komenski, ki ste sklical danes shod, ne vemo če z dovoljenjem c. kr. okr. glavarstva, strahite se s tožbo? Prosto Vam! Korajža pa napravite tožbo, lahko se reče, vsem ob-

čanom in tudi enemu Vaših starešin, ki je glasoval za Vaš predlog, to se pravi za častne občane, a je potem sam podpisal nezaupnico, ko je sprevidel, da je bil zapeljan. Človek, ki vdobi kot župan nezaupnico, naj lepo molči in se stisne v kot, ker on ni več sposoben za — župana. Naše skromno mnenje je, da če Vam je dala večina občanov nezaupnico, da greste lepo v — penzijo.

Poglejmo sedaj, kaj se je govorilo na shodu, ki ga je sklical župan v svojo hišo, ne vemo po kakem S. Res lepo ste se umislili, da bodeš šel tožiti vse, ki so podpisali nezaupnico radi — razžalenja časti. Pojdite in Bog Vam daj srečo! Zahteval ste od njih, naj podpišejo vsaj to, da ne dajo Vam nezaupnico, drugim tudi če jo dajo. A tako! Viste predlagal častne občane, Viste krivi, in sedaj hočete se še zmazati! Ne bo šlo tako g. župan, to zapomnite si. Vi ste ulovil starešine, da so glasovali za predlog, da bodeš vi trpel vse morebitne stroške in sedaj hočete biti Vinedolžen. Podoben ste pticu noju v puščavi, ko je preganjan, vtakne glavo v pesek in misli, da ga nobeden ne vidi.

Pri tem shodu se je govorilo tudi o plačah duhovnikov in učiteljev. Župan je z važnim obrazom rekel, da imajo učitelji več plače, kot duhovniki. Obžalujemo, da ima komenska občina župana, ki je zraven tega še udokrajnega šolskega sveta, in to trdi. G. župan, pogledajte le opravilo kaplana Makuca, in potem govorite, kdo ima več plače.

Iz vseh besed pa sklepamo edino to, da naš »ljubljeni« g. župan bi ostal rad še nadajše na županskem stolcu, a ta se mu bo tako prevrgel, da bo postal spet »Jakončev Cene doma iz Svetega« s nepozabno prilogo: predlagatelj častnih občanov. H koncu pa kličemo Vam, g. župan in starešinom, ki so glasovali za častne občane: Umivajte se, zgovarjate se, delajte se nedolžne, strašite ljudis tožbami, tirjajte od njih denar, kiste ga jim posodili, a ljudstvo, to Vas je obsodilo in čere Vas ne več nobena reč na svetu hiti najboljši proizvođa »Šihtove fabrike žajfe«.

Ne zaupa se Vam, to Vam je povedano v nezaupnici, torej veste vse.

Sokolski vestnik.

»Martinov večer« tel. društva »Sokol« v Gorici se vrši v nedeljo dne 10. t. m. v hotelu pri »Zlatem Jelenu« z jako zabavnim vsporedom.

»Martinov večer« lanskega leta je bil jako dobro obiskan. Upamo, da bode tudi letos, kajti vsakdo izmed udeležencev se še dobro spominja prijetne in neprisiljene zabave.

Na »Martinovem večeru« sodeluje vojaški orkester tuk. pešpolka in carjeva godba iz devete dežele. Igrala se bode komična igra »Stric in teta«. Nadalje bode pel pevski zbor izbrane in aktualne pesmi. Po končanem sporedu se vrši »licitacija Martinove gosi« in ples.

Začetek »Martinovega večera« ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vin.

Telovadno društvo »Sokol« v Gorici priredi tudi letos »Martinov večer«. Na ta večer ki se bo vršil v prostorih hotela »pri Zl. Jelenu« dne 10. t. m. se opozarja člane, prijatelje in znance z vabilom, da se ga udeležijo in tako pripomorejo društvu do lepega moralnega in gmotnega vspeha.

Po leti prireja društvo pešizlete in zlete spojene z javno telovadbo, po zimi pa osredotočuje svoje delovanje na telovadnico in prireditve zabavnih in družabnih večerov. Vsak, ki pozna sokolsko delo, ki pojmi sokolski program, mora reči, da rabi sokolsko društvo za uspešno delovanje moralne pomoči od strani narodnega občinstva brez razlike stanu. — Tam kjer je društvo navezano samo nase, kjer ga občinstvo prezira in se dalje za njega ne briga, ni pravega navdušenja za borbo za dosego vzvišenega cilja. Življenje le škoduje in boljše je, da društva v takih razmerah ni.

Povsod po Slovenskem se oklepa narodno občinstvo sokolskih društev, poseba njih nastope in prireditve, žrtvuje po močeh denar, le pri nas v Gorici se to ne more trditi. Navdušenja je sicer polno,

hvale in zabavljanja tudi polno, če pa je treba odzvati se skromnemu vabilu na kako prireditev, tedaj pa ni nikogar blizu. Seveda so častne izjeme, toda te izjeme so male. Vsak rad sliši in čita o vseh Sokolov doma in v tujini, da bi pa svoje zadovoljstvo pokazal s tem, da bi sam pristopil in deloval v društvu, za to ni ga dobiti. Kaj je vzrok? Odgovor: Marsikaj! Slabo družabno življenje, slabo pojmovanje ene glavnih točk sokolske misli, demokracizma. Nekteri se čutijo previsoko — ne vem zakaj — da bi zamogli skupno delovati s trgovci in obrtniki, pomočniki, delavci in kmečkimi fanti, drugi zopet so, ki trdijo, da se kot uradniki ne smejo tako daleč ponižati, da bi šli v družbo svojih sonarodnjakov, ki priznavajo brez strahu, da hočejo delovati narodno in skrbeti, da se naš narod otrese tiste malodušnosti in pasje ponižnosti in pokorščine napram tujcu ter vcepi v njegovo srce pravi narodni ponos. Mnogo tudi škodujejo društvu osebnosti v prvi vrsti pa zapletništvo. Vzrokov je še več, toda ne bom jih našteval, ker ničem, da bi se me zopet hoteli ali nehoti napačno razumelo. Naj bo, kakor hoče, postati mora drugače. Z resno voljo in vstrajnim delom bo tudi Sokol v Gorici premagal vse ovire razvoja ter kmalu prejel ali slej postal to, kar od njega zahteva sokolski program. Bratje! Začnimo! Spoznavajmo se med seboj bolj, kot do sedaj, pridimo večkrat skupaj in se pogovorimo o vsem, kar je potrebno. Prvi tak poskus naj bo društveni »Martinov večer«, nadaljina pa bosta »Miklavžev« in »Silvestrov večer«.

Na svidenje torej, bratje, prijatelji in znanci pri licitaciji žive Martinove gosi.

Vaditeljski zbor »Sokola« v Gorici naznanja slovenskim starišem v Gorici, da prične s telovadbo šolskega naraščaja. Vpisovanje vrši se v soboto dne 9. t. m. v društvenih prostorih (ulica sv. Ivana 7) ob 2 uri popoldne. Na zdar!

Bratom vaditeljem II. in III. okrožja.

— V nedeljo dne 10. t. m. vrši se v telovadnici goriškega Sokola (ulica sv. Ivana 7) skupna vadba redovnih in ljubljanskih prostih vaj. Vadba se nadaljuje do preklica vsako naslednjo nedeljo. Začetek vedno točno ob 9 uri zjutraj.

V očigled važni nalogi, ki nas čaka in v očigled sokolske discipline, pričakujem polne udeležbe. Na zdar!

L. Kranjc t. č. načelnik.

Telovadno društvo Sokol na Grašču priredi zabavo s plesom dne 10. t. m. v dvorani br. Znidarčiča. Sviral bode naraščaj Sokolske godbe iz Prvačine. Ob tej priliki se bodo nabirali prispevki za Rdeči križ slov. balkanskih držav. Vstopnina 20 v. Pričakujemo obilne udeležbe.

Telefonska poročila.

Zadnje vesti.

Z BOJIŠČA.

Bulgarska zmaga pri Čataldži.

Solun. Po dvadnevem ljutem boju so bulgarske armade porazile močne turške postojanke pri Čataldži. Turške armade so se umaknile in začele bežati proti Carigradu.

Carigrad sam je izročen rokam bulgarskih čet.

Solun. Bulgari so pri Čataldži napravili velikanski plen. Podrobnosti o plenu pa še niso znane.

Črnogorci vzeli S. Giovanni di Medua.

Srbj se bližajo Draču.

Dunaj. (Ob 4. popoldne.) Na tukajšnjih informiranih mestih so dospele danes vesti, ki se sicer še ne potrjujejo, da so Črnogorci zavzeli St. Giovanni di Medua in da se srbske čete bližajo Draču ob obali Jadranskega morja.

Solun.

A tene. Po grških poročilih so Turki svoje pozicije pred Solunom zapustili ter se umaknili v mesto samo.

Solun je od vseh strani cerniran, pred njim so Srbj, Bulgari in Grki.

A tene. Komandant solunske posadke se je ustrlil. Stanje solunske posadke je obupno. Med vojaštvom, kolega je v So-

lunu 15.000, vlada nered in splošna demoralizacija.

Bulgari v S. Štefanu.

Sofija. Bulgari so zavzeli S. Štefan. Vedno bližje so Carigradu.

Sofija. V Carigradu vlada strahovita panika. Prebivalstvo je v velikem strahu pred bližajočo se bežečo turško armado; turška bežeča armada namreč grozi v svoji razdivjanosti svojemu glavnemu mestu s pogonom pod ognjem in mečem.

Kaj sklepajo v Carigradu?

Carigrad. Sinoči se je vršil tukaj ministrijski svet. Sklenil je na vsak način nadaljevati vojno in v slučaju, da se ves upor na Balkanu ponesreči, umakniti se v Malo Azijo in se tam braniti.

Marica zajezena.

Pariz. Bulgarom se je posrečilo zaježiti reko Marico. Tako so povzročili poplavljenje velikega dela Odrina.

Smatra se, da se bo Odrin v najkrajšem času predal.

V budgetnem odseku.

Dunaj. V budgetnem odseku so se danes vršili burni prizori. Izzval jih je socialno demokratični poslanec Seltz. On namreč dolži hrvaško-slovensko stranko prava, da so sramotna kreatura v službah vlade. Predsednik je zborovanje vsled kravalov predčasno suspendiral.

Važna konferenca.

Budimpešta. Danes dopoldne se je vršila važna konferenca med avstrijskim poslanikom Ugronom in Berchtoldom in profesorjem Redlich-om, ki je bil večeraj v Belemgradu ter imel tam posvetovanje z ministrijskim predsednikom Pašićem. (Redlich je znan nemški politik in član avstrijske delegacije.)

Razne vesti.

Turška vlada je že pripravljena za beg v Malo Azijo. — Iz Carigrada poročajo, da je v sultanovi palači že vse pripravljeno na odhod v Malo Azijo. Državni arhivi so že v zabojih, prtljaga spravljena — čim vstopijo Bulgari v Carigrad, pa pobegne sultan »mit Sack und Pack« v Malo Azijo. — V Carigradu hočejo pustiti za spomin samo starega sultana Abdul Hamida.

Aeroplanj za bulgarsko armado odhajajo. — V bulgarsko glavno taborišče sta prišla zopet dva nova aviatika, en Anglež in en Italijan. Aviatike bodo rabili posebno za Carigrad. Nad Odrinom tudi krožijo aviatiki bulgarske armade.

Mirovna sodnija za izseljence. — V Newjorku so ustanovili, kakor poroča »Atlas«, posebno sodnijo za tožbe priseljencev. Razprave se vršijo zvečer: urad je odprt tudi ob nedeljah in praznikih.

100.000 kožuhov za bulgarsko vojsko. — Bulgarska vlada išče 100.000 komadov ovčjih kožuhov z rokavi in brez rokavov, ki naj bi se takoj poslali v Sofijo. Pričakujejo jih zlasti iz Hrvatske.

III. slovenski protialkoholni kongres v Ljubljani je preložen s 17. novembra na 29. in 30. decembra. Vzrok je ta, ker sedaj vojska vso pozornost in zanimanje nase obrača. Tudi je odšel dr. Krajec, ki je imel na kongresu predavati, v Belgrad na pomoč. Do takrat je upanje, da se povrne in nam morda ve povedati kaj zanimivega iz Srbije, kjer je protialkoholno gibanje močno razvito. Kongres je tudi zato preložen na božične počitnice, da se ga bodo lažje udeležili tudi učitelji in katehetje, za katere bodo v ponedeljek 30. decembra posebna predavanja.

Avstrijski mornar, ki je dezertiral. — V Vidnu v Italiji se je 3. t. m. predstavil karabinjerjem neki Vittorio Della Martera, rekoč, da je pobegnil od avstrijske mornarice.

Oproščen. — Pred poroto v Trstu se je vršila razprava proti Karolu Hrovatinu radi zavratnega umora v Trebčah; umorjena je bila kuharica župnika Hrovatina. Katarina Kristanova. — Hrovatin je oproščen obtožbe. Branil ga je dr. Mandič.

Dalje na 4. strani.

Spomenik cesarice Elizabete v Trstu. — Dela za ta spomenik, ki se bo dvigal v drugem vrhu na Postajnem trgu, so toliko napredovala, da se je mogel določiti dan odkritja tega spomenika. Slovesno odkritje se izvrši na dan 15. decembra t. l.

Aviatična nesreča. — V Chartresu je padel aviatik Marechal s svojim aparatom iz precejšnje višine na tla in se poškodoval smrtno-nevarno.

Aretirali so bivšega ruskega generalnega konzula pl. Baumgartna. Iz zapuščin Rusov, ki so umrli v Frankobrodu, si je prisvojil 50.000 rubljev.

Vpisovanje javne imovine v zemljiške knjige.

(Dalje.)

Za pravice na javni imovini, ki niso le osebne pravice, marveč so spojene s posejstvom nepremičnine, so se posluževali takega izhoda, da so jih namreč vpisali le v imovinski list upravičene nepremičnine. Ribolovske pravice so se v zemljiški knjigi čisto na ta način vpisovale, ker so njihovi lastniki menili na ta način zvišati vrednost upravičene nepremičnine. Vendar pa zamore le vpis pri služnem zemljišču nedvomno pričati o obstoju rabne pravice. Brez takega vpisa je nevarno, da take pravice zastarajo ali se priposest- vujejo in čisto je zelo težavno jih zagovarjati, ker so n. pr. listine izgubile, priče pomrle itd.

Ker promet vedno bolj narašča, se je začela tudi želja vedno bolj množiti, da bi se zasebne pravice do javne imovine zagotovile z vknjižbo. Med tem se je nazor v značaju javne knjige spremenil. V vedi in pravosodju je prevladalo naziranje, da more biti javna imovina v zasebni lasti države, dežele, občine, da, celo posameznega državljanina in da je ta lastnina vsled omembe stvari, omejena na splošno uporabo, ki pa more tudi prenehati. Iz tega je nastal nov razlog za one, ki so želeli, da se javna imovina vknjiži. Vprašanje glede lastnine javne imovine je zlasti važno, kadar stvar preneha biti javna imovina ali pa kadar se vrše pogajanja v tem smislu (preložitve ali opustitve ceste, trdnjavskega jarka, osušitev strug pri regulacijah itd.).

Neizpodbijano je dalje danes tudi mnenje, da je vsled določitve javne imovine za splošno rabo izključeno pridobivanje zasebnih pravic tretjih na javnem predmetu le toliko, kolikor se to ne zлага s splošno uporabo.

Zakon o napravi zemljiških knjig na Tirolskem in Predarelskem ne izključuje vpisovanja javne imovine v zemljiško knjigo, vendar pa ni določena nikaka obveznost glede vknjižbe lastnika. Po izkušnjah, ki so si jih pridobili v teh deželah, je vpisovanje javne imovine v zemljiško knjigo priporočljivo. Na ta način je namreč omogočeno pravilno zemljiško-knjižno ravnanje z mnogimi, na javni imovini bremenečimi zasebnimi pravicami, ki reprezentirajo znatno premoženjsko vrednost (kakor n. pr. ribolovske pravice v javnih vodih).

Iz tega razloga je tudi naš deželni zastop opetovano izrazil željo, da bi se najpreuстроjil zakon o napravi in ureditvi zemljiške knjige.

Seveda, na Tirolskem in Predarelskem je šlo in gre še vedno vknjiževanje javne imovine roka v roki z napravo nove zemljiške knjige, in ne provzroča niti oblastim niti strankam posebnih stroškov in truda. V drugih deželah pa, izvzemši Trst in Dalmacijo, je naprava zemljiških

knjig že davno dokončana. Ako bi se na v teh deželah javna imovina vpisovala v zemljiško knjigo uradoma, bi bilo to delo skoro enako delu za napravo novih knjig, da v nekaterih slučajih bi bilo z ozirom na vprašanja, ki se naj rešijo, še težavnejše od naprave zemljiške knjige, pri kateri se niso razmotrile pravne razmere do javne imovine.

(Pride še).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Sofa« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsestajši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Zgubil se je pes varuh, 5 mesecev star, tigraste barve, nos ima pol bel pol črn. Sliši na ime Sultan. — Najditelj dobi dobro nagrado. — Naslov: Alojzij Schivitz, Gorica Tržaška ul. 453-1

Deutsche perfecte Köchin. 28 Jahre alt sucht Stelle für Restaurant oder Hôtel; als Wirtschafterin zu einzelnem Herrn. Geht auch auswäts. 456-3

Lovska psica. pristne istrske pasme brakinja, bele barve, 3 leta stara, je na prodaj. Jamči se, da izvrstno sledi vsaki divjačini kakor tudi da jo dolgo časa zasleduje. — Natančneje se po zve pri g. Ad. Ivančiču, trgovcu v Kanalu. 457-3

Vpokojeni orožniški postajevodja išče

kako primerno službo

kakor: nadzornik, pisar, knjigovodja itd.

Nastopi lahko takoj.

Ponudbe pod šifro „Služba“, pošto-ležeče v Strazišču pri Kranju. 456-1

Meso po ceni!

Razpošiljam vsak dan sveže zaklano meso volovsko, telečje in ovčje v poštinih zavojih po 5 kg, franko po povzetju le za K 480. Prašičje meso K 580. — Strogo solidna postrežba. Prosi se napisati naslov pravilno.

G. Szabo, Herinose — Ogersko. 454-2

Slovenci!

Podpirajte in poslužujte se **Prve slovenske brivnice** v Gorici, **Gosposka ulica št. 1 (nasproti Montu).** Postrežba solidna in snažna. Za obilen obisk se priporoča **FRAN NOVAK**, brivec in lasničar.

Prostovoljna dražba.

V Šturjah pri Ajdovščini št. 3 se bode prodajalo na prostovoljni dražbi v nedeljo, dne 10. t. m. popoldne in naslednje dneve **različno obleko, mobilijo, hišno oropavo itd.** (Vse bivša last rajn. g. I. Defranceschi). 449-1

Naznanilo.

Od danes, dne 7. t. m. dalje se bo razprodajalo v konkurzno maso L. Corte spadajoče **manufakturno in modno blago po tovarniških cenah.**

Trgovina se nahaja v Raštelju št. 20 in je bogato založena z vsemi potrebščinami za ženske obleke. 451-1

Najboljše švicarske precizne ure „Schaffhausen“ in druge raznovrstne ure s late in srebrne. Trgovina s zlatom in srebrom, briljanti in diamanti ter optičnimi predmeti

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. državnih železnico in zaprisožen sodni cenilec
Gorica, Gosposka ulica št. 25.

Poslužujte se zaloge

... olja ...

Marija Marangon
Gorica

Corso Verdi št. 1

in prepričali se bode o dobri kakovosti in konkurenčnih cenah. 412-8

Naravno vino staro in novo, belo in črno 431-4

== po 52 vin. liter. ==

Naravno žganje po K 140.

Pošilja se tudi po pošti v zavojih od 5 litrov.
Gorica, Via Teatro 20. Vidmar.

Slovenska mesnica

v Gorici,
ulica Treh kraljev 16
(Via Tre Re 16) pri kavarni Dogana

Največja izber v Gorici govejega mesa, telečine in svinjine. Meso je prve vrste. Dobi se vedno svežo divjačino in doma pitano kuretnino.

Cene zmernе, brez konkurence, postrežba uljudna. — Na željo odjemalcev se dostavlja meso na dom.

Za obilen obisk se toplo priporoča udani **Andrej Frandolič**, mesar. 424-23

Novost!

Dovtipi 1912

D. R. G. M. št. 526081.

Novoletne šaljive razglednice,

ki se jih še dosedaj ni videlo. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo, humoristično in vzbuja senzacijo. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana in vsaka razglednica v zavitku.

Le mi imamo edino prodajo.

10 originalnih uzorcev proti vpošiljavi 75 vin.
25 komadov K 1-
50 1-75
100 3-
Povzetje stane 40 vin. več.
V plačilo se sprejme znamke vseh delov sveta.

Iščejo se prodajalci.

Habighorst & Co.

Bochum i. W. — Nemčija.

Poštni predal št. 149.

S. 450-2, P. 149-83

Kupujte samo dvokolesa „**Allena**“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste boudisi za navadno rabo ali za dirke.

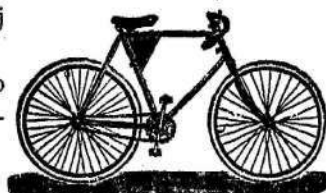
Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče breztruno in je jako trpežen.

Fuške, semckrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Pri Batjel-u

GORICA

Stolna ul. 2-4

je velika izbira dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestriranih itd. prav po ceni. Mehanična delavnica. Prodaja na obroke. Ceniki franko

udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Kaptolja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče npraberkega in drobnega blaga ter (kaval, prejo in nitij).

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in šiviljarje.

Svetinjlce. — Rožni venel. — Mašne knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 9 35-8

Biser

— med vsemi žitnimi kavami je —
Franckova Perl-rž.

Vsak požirek iz škodelice potrjuje premoč te fine kakovosti.

K vsaki žitni kavi pa je, da se doseže v resnici poln okus in lepa okusna barva, treba pridjati malo porcije

pravega zagrebskega Franckovega pridatka za kavo.

Obe vrsti dobite se v vsaki špec. trgovini